

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

DOI: 10.31393/reports-vnmedical-2022-26(1)-21

УДК: 614:616.31(477)

КАДРОВІ РЕСУРСИ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТА ДОСТУПНОСТІ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ

Грохотов В. А.¹, Орлова Н. М.²

¹Стоматологічний медичний центр Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця (вул. Зоологічна, 1, м. Київ, Україна, 02000),

²Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

Відповідальний за листування:
e-mail: nataliaorlova08@gmail.com

Статтю отримано 14 грудня 2021 р.; прийнято до друку 17 січня 2022 р.

Анотація. *Забезпечення якісної та доступної стоматологічної допомоги населенню потребує постійного моніторингу кадрового потенціалу стоматологічних закладів. Метою дослідження було здійснення аналізу стану та проблем кадрових ресурсів стоматологічної служби системи МОЗ України у 2010-2020 рр. За допомогою медико-статистичного методу проаналізовані статистичні дані Центру медичної статистики МОЗ України. Встановлено, що впродовж 2010-2020 рр. в Україні продовжується реструктуризація мережі стоматологічних закладів, яка характеризується суттєвим скороченням чисельності комунальних/державних закладів системи МОЗ України та стрімким зростанням кількості приватних закладів. Даний процес обумовлює відтік лікарів-стоматологів з комунального до приватного сектора стоматології. Впродовж періоду спостереження чисельність лікарів-стоматологів, зайнятих у закладах системи МОЗ України, зменшилась на 40,9% (з 21 313 - у 2010 р. до 12 601 фізичних осіб - у 2020 р.). Забезпеченість населення лікарями-стоматологами у системі МОЗ скоротилась на 34,9% (з 4,67 - у 2010 р. до 3,04 на 10 000 населення у 2020 р.). Укомплектованість штатних посад лікарів-стоматологів знизилась з 93,3% до 86,9%. Лікарі-стоматологи системи МОЗ України мають достатньо високу кваліфікацію для забезпечення населення якісною стоматологічною допомогою: 73,3% з них атестовані (67,2% серед лікарів усіх спеціальностей), серед атестованих половина (49,7%) має вищу, а третина (32,9%) - першу кваліфікаційну категорію. Лікарі-стоматологи системи МОЗ України продовжують забезпечувати основний обсяг стоматологічної допомоги населенню країни, обслуговуючи переважно більшість (63,1%) від усіх стоматологічних відвідувань і мають у 2,2-2,9 рази вище середньорічне навантаження, ніж їх колеги у приватному секторі стоматологічної допомоги. Вирішення проблеми забезпечення населення України доступною та якісною стоматологічною допомогою вимагає розробки ефективної кадрової політики у сфері охорони стоматологічного здоров'я, спрямованої на збереження кадрового потенціалу комунального сектору стоматології.*

Ключові слова: лікарі-стоматологи, кадрові ресурси, організація стоматологічної допомоги.

Вступ

Результати спеціальних епідеміологічних досліджень засвідчують дуже високий рівень стоматологічної захворюваності населення України, який значно перевищує такий у країнах Європи. Зокрема, поширеність карієсу зубів тимчасового прикусу у 6-річних дітей становить 87,9% (в країнах Євросоюзу - 20%) при інтенсивності ураження КПВ3 - 4,6; поширеність карієсу зубів постійного прикусу у 12-річних дітей - 72,3% при інтенсивності ураження КПВ3 - 2,75 (в країнах Євросоюзу - 1,5). Стоматологічного лікування потребують 80% дітей і 70% дорослого населення України [2, 4]. Незадовільний рівень стоматологічного здоров'я населення України вимагає удосконалення організації стоматологічної допомоги з метою забезпечення її доступності та якості.

Якість стоматологічної, як і загалом медичної допомоги, забезпечується та оцінюється за трьома основними компонентами: структурним, технологічним і результативним. Перший із перелічених компонентів передбачає облік та аналіз таких характеристик, як фінанси та матеріально-технічні ресурси, кадровий потенціал галузі охорони здоров'я та їх відповідність отриманим (очікуваним) результатам [1, 5, 6, 12].

Провідна роль кадрового потенціалу у забезпеченні доступності та якості медичної допомоги обумовлена тим,

що обсяги фінансового та матеріально-технічного забезпечення системи охорони здоров'я при створенні відповідних умов формуються та відтворюються швидше, ніж її кадровий потенціал. Відновлення, стабілізація й ефективне використання кадрів потребує багато років і навіть десятиліття [6, 11].

Абсолютний пріоритет кадрового ресурсу визнається у сучасних системах ефективного управління будь-якими організаціями, а персонал організації розглядається як один з ключових видів ресурсів, від ефективності роботи якого залежить якість роботи та благополуччя організації в цілому. Управління персоналом є основним елементом будь-якої системи якості, і чим ефективніше працює система управління персоналом, тим ефективніше працює організація [11].

Тому здійснення моніторингу та оцінки кадрових ресурсів стоматологічних закладів є необхідною умовою обґрунтування стратегічних напрямів збереження та розвитку кадрового потенціалу стоматологічної служби з метою забезпечення якісної та доступної стоматологічної допомоги.

На сьогодні в Україні мережа стоматологічних закладів представлена як закладами комунальної/державної власності системи МОЗ України, так і приватним сек-

тором стоматології, який стрімко розвивається [3, 10]. Але з врахуванням того, що переважна більшість населення України продовжує одержувати стоматологічну допомогу у закладах системи МОЗ України, і що саме на комунальний сектор стоматології лягає завдання забезпечення соціальних гарантій доступної та якісної стоматологічної допомоги для всіх верств населення, наше дослідження було сфокусовано на проблемах кадрового забезпечення стоматологічних закладів системи МОЗ України.

Мета роботи - здійснити аналіз стану та проблем кадрових ресурсів стоматологічної служби системи МОЗ України у 2010-2020 рр.

Матеріали та методи

За допомогою медико-статистичного методу проведено аналіз кадрових ресурсів стоматологічної служби системи МОЗ України у динаміці за 2010-2020 рр. та у порівнянні із приватним сектором стоматологічної допомоги. Інформаційним джерелом для здійснення даного аналізу були статистичні дані, представлені у формах державної статистичної звітності, зведених в цілому по Україні та у розрізі областей [7, 8, 9]. У дослідженні використані загальностатистичні методи: табличного зведення, узагальнення (за допомогою абсолютних, відносних і середніх величин), статистичного порівняння та графічного аналізу. Для оцінки динаміки кадрових ресурсів стоматологічної служби України у 2010-2020 рр. визначались показники абсолютного приросту (АПр) та темпу приросту (ТПр). Просторовий аналіз особливостей забезпеченості населення лікарями-стоматологами у системі МОЗ України здійснений із використанням коефіцієнта регіональної варіації (КРВ) - відносної (у %) міри варіабельності розподілу регіональних значень - аналога коефіцієнта варіації у варіаційній статистиці. Статистична обробка матеріалів дослідження проведена із використанням Microsoft Excel 2010.

Робота є фрагментом НДР Національного медичного університету імені О. О. Богомольця: "Медико-соціальне обґрунтування оптимізації медичної допомоги в умовах розвитку системи громадського здо-

ров'я" (термін виконання -2020-2022 рр., № державної реєстрації 0120U100807).

Результати. Обговорення

Аналіз кадрових ресурсів, здійснений за матеріалами форм державної статистичної звітності, засвідчив, що станом на 01.01. 2021 року в Україні у закладах охорони здоров'я (ЗОЗ) системи МОЗ України працювало 12 601 лікарів-стоматологів (фізичних осіб). Серед усієї стоматологічної групи лікарів 59,0% складали лікарі-стоматологи, 11,6% - лікарі-стоматологи дитячі, 12,1% - стоматологи-хірурги, 14,5% - стоматологи-ортопеди та 2,7% - стоматологи-ортоданти (рис. 1).

Важливою ресурсною складовою забезпечення доступності стоматологічної допомоги є наявність достатньої кількості фахівців у розрахунку на 10 000 населення.

Забезпеченість населення лікарями-стоматологами, які працювали у ЗОЗ системи МОЗ України, становила у 2020 р. 3,04 лікарів-стоматологів на 10 000 населення.

Динамічний аналіз виявив суттєве скорочення (на 8 712 осіб або на 40,9%) у 2020 р., порівняно із 2010 р., чисельності лікарів-стоматологів, які працювали у ЗОЗ системи МОЗ України (табл. 1). Дана тенденція мала

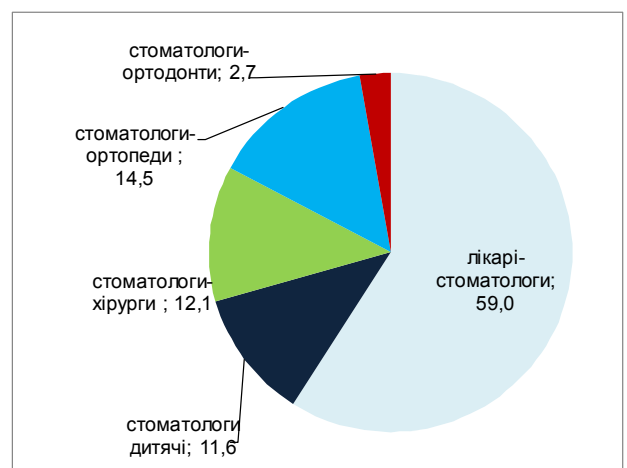

Рис. 1. Структура стоматологічних кадрів у ЗОЗ системи МОЗ України у 2020 р. (у%).

Таблиця 1. Динаміка чисельності лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України та забезпеченості ними населення України.

Спеціальність/ рік	2010 р.		2015 р.		2020 р.		ТПр* (у%)	ТПр** (у%)
	абс	на 10000	абс	на 10000	абс	на 10000		
лікарі-стоматологи	15729	3,45	14758	3,47	8 901	2,15	-43,4	-37,7
у т.ч.стоматологи дитячі	2028	0,44	1780	0,42	1 467	0,35	-27,7	-20,5
стоматологи-хірурги	1924	0,42	1667	0,39	1 527	0,37	-20,6	-11,9
стоматологи-ортопеди	3120	0,68	2520	0,59	1 830	0,44	-41,3	-35,3
стоматологи-ортоданти	540	0,12	459	0,11	343	0,08	-36,5	-33,3
стоматологи (уся група)	21313	4,67	19404	4,56	12 601	3,04	-40,9	-34,9

Примітки: * - темп приросту/скорочення абсолютної кількості лікарів- стоматологів у 2020 р., порівняно із 2010 р.; ** - темп приросту/скорочення показника забезпеченості населення України лікарями- стоматологами у 2020 р. порівняно із 2010 р.

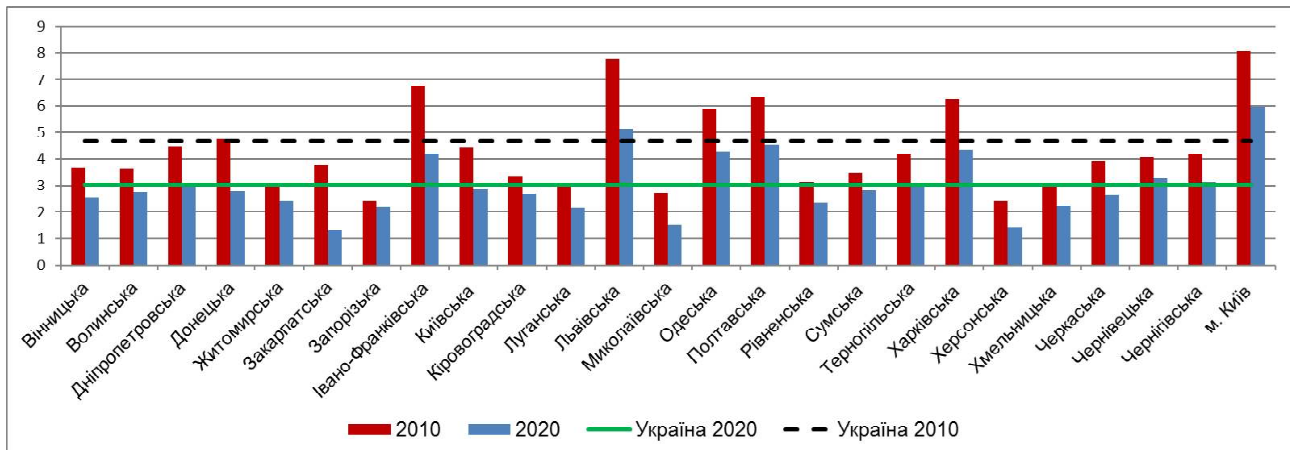

Рис. 2. Територіальні особливості забезпеченості населення України лікарями-стоматологами, які працюють у ЗОЗ системи МОЗ України, 2010, 2020 р. (рівні на 10 000 населення).

місце як серед усієї стоматологічної групи фахівців, так і за всіма стоматологічними спеціальностями. За десять років забезпеченість населення лікарями-стоматологами у розрахунку на 10 тис. населення скоротилась на 37,7%, дитячими лікарями стоматологами - на 20,5%, стоматологами-хірургами - на 11,9%, стоматологами-ортопедами - на 35,3%, стоматологами-ортодонтами - на 33,3%.

Аналіз територіальних особливостей забезпеченості населення України лікарями-стоматологами засвідчив високу варіацію даного показника у регіонах України (КРВ складав 37,9%). У 2020 р. забезпеченість населення лікарями-стоматологами у розрахунку на 10 000 населення коливалась від мінімального рівня 1,3 у Закарпатській області до 5,98 на 10 тис. населення у м. Києві (рис. 2). Динамічні зміни даного показника були односпрямованими - зниження забезпеченості населення лікарями-стоматологами мало місце у всіх областях України, але найбільш вагоме - у Закарпатській області (на 65,8%).

Важливим чинником, який впливає на якість стоматологічної допомоги є кваліфікація лікарів-стоматологів. Встановлено, що станом на 01.01.2021 р. кваліфікаційні категорії мали три чверті лікарів-стоматологів (73,3%). Частка атестованих серед лікарів-стоматологів перевищує аналогічний показник серед лікарів усіх спеціальностей (67,2%). Аналіз стану атестації стоматологічної групи лікарів у розрізі окремих спеціальностей засвідчив, що найбільшою є частка атестованих серед стоматологів-ортопедів (75,3%), а найнижчою - серед стоматологів-ортодонтів (64,1%) (рис. 3).

За десять років зростає частка атестованих фахівців серед лікарів-стоматологів, у т.ч. дитячих, серед стоматологів-ортопедів і зменшилась - серед стоматологів-хірургів і стоматологів-ортодонтів.

Аналіз розподілу атестованих лікарів-стоматологів за кваліфікаційними категоріями виявив стабільні у часі і однотипні для всіх стоматологічних спеціальностей особливості: приблизно половина лікарів-стоматологів

мала вищу категорію, кожний 3-4-й стоматолог - першу, 5-6-й - другу кваліфікаційну категорію. Найвищою була частка фахівців із вищою кваліфікаційною категорією серед дитячих лікарів-стоматологів (57,6%) і стоматологів-ортодонтів (57,3%) (рис. 4).

Впродовж останніх десятиліть відбулись суттєві зміни у мережі стоматологічних закладів, які вплинули на розподіл лікарів-стоматологів між державним і приватним сектором стоматологічної допомоги.

У 2020 році у системі МОЗ стоматологічну допомогу населенню України надавали 168 самостійних стоматологічних поліклінік та 1 187 стоматологічних кабінетів. Порівняно із 2010 р. мережа самостійних поліклінік скоротилась на 66,1% (279 у 2010 р.), а кабінетів - майже у 3 рази (4 644 у 2010 р.)

У той же час мережа приватних стоматологічних структур постійно розширюється і станом на 01.01.2021 р. стоматологічну допомогу населенню України надава-

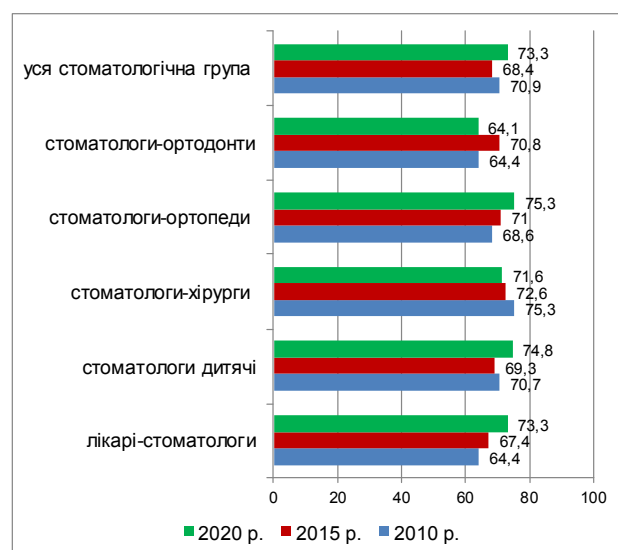

Рис. 3. Відсоток атестованих лікарів-стоматологів у ЗОЗ системи МОЗ України, 2010, 2015, 2020 рр. (у%).

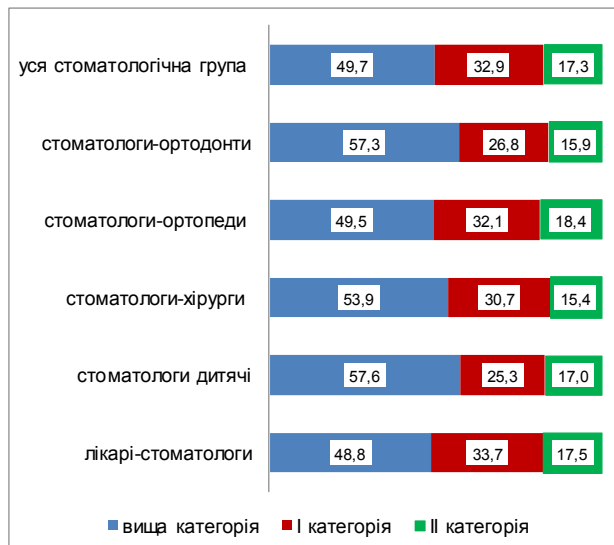

Рис. 4. Розподіл лікарів-стоматологів у ЗОЗ системи МОЗ України за кваліфікаційними категоріями в Україні у 2020 р.

Таблиця 2. Порівняльна характеристика динаміки кадрових ресурсів у стоматологічних закладах різної форми власності в Україні.

Вид закладів/рік	2010 р.	2015 р.	2020 р.	АПр 2020/2010	ТПр (у%) 2020/2010
Кількість штатних посад (абс.)					
МОЗ	15911,75	13239,5	7 819,50	-8092,25	-50,86
приватні	6724,75	6917,75	9 239,00	2514,25	37,39
Кількість зайнятих посад (абс.)					
МОЗ	14841,25	12577,5	6 802,50	-8038,75	-54,16
приватні	6462,25	6691,33	8 892,00	2429,75	37,60
Кількість фізичних осіб (абс.)					
МОЗ	16105	14660	8 031	-8074,00	-50,13
приватні	6349	6311	8 662	2313,00	36,43
Укомплектованість штатних посад (у%)					
МОЗ	93,27	95,00	86,99	-6,28	-6,73
приватні	96,10	96,73	96,24	0,15	0,15
Коефіцієнт сумісництва					
МОЗ	0,92	0,86	0,85	-0,07	-8,08
приватні	1,02	1,06	1,03	0,01	0,86

ли 617 самостійних стоматологічних поліклінік та 4 467 стоматологічних кабінетів приватної форми власності.

Аналіз розподілу штатних посад лікарів-стоматологів між різними типами стоматологічних закладів в Україні засвідчив, що на початку періоду спостереження у 2010 році переважна більшість посад (15 911,75 або 70,3%) була зосереджена у ЗОЗ системи МОЗ України, а у 2020 р. вже більше половини (9 239,0 або 54,2%) посад лікарів-стоматологів припадало на стоматологічні заклади приватної власності. За 10 років кількість посад у ЗОЗ МОЗ скоротилась на 50,9%, а у приватних закладах

- зросла на 37,4% (табл. 2).

Динамічний аналіз чисельності фізичних осіб лікарів-стоматологів, працевлаштованих у закладах різної форми власності, показав, що за 10 років кількість лікарів-стоматологів зменшилась у комунальних/державних стоматологічних закладах та підрозділах на 8 074 лікарів (на 50,1%), а у приватних - зросла на 2313 осіб (на 36,4%).

Укомплектованість штатних посад лікарів-стоматологів у закладах системи МОЗ знизилась впродовж періоду спостереження з 93,3% до 86,9%, а у приватних - залишалась стабільною на рівні 96,0%.

Незважаючи на скорочення мережі та кількості лікарів-стоматологів у ЗОЗ системи МОЗ України, комунальний сектор стоматологічної служби залишається лідером щодо обсягу наданої стоматологічної допомоги населенню країни (у 2020 р. лікарі-стоматологи даних закладів обслужили переважну більшість (63,1%) від усіх стоматологічних відвідувань). У той же час слід відмітити тенденцію до скорочення середньої кількості відвідувань у розрахунку на одного дорослого жителя з 0,9 у 2010 р. до 0,6 у 2019 р. і з 1,7 до 1,1 на одну дитину, відповідно, що свідчить про зниження доступності стоматологічної допомоги для населення України.

Компаративний аналіз середнього навантаження лікарів-стоматологів у залежності від типу закладів виявив суттєві відмінності. Встановлено, що впродовж усього періоду спостереження у ЗОЗ системи МОЗ на одного лікаря-стоматолога припадало у 2,2-2,9 рази більше відвідувань, ніж у приватних закладах (табл. 3). Зниження середньої кількості відвідувань на одну зайняту посаду лікаря-стоматолога у всіх видах стоматологічних закладів у 2020 р. можна пояснити епідемією COVID-19.

Різниця у часі, відведеному на прийом одного пацієнта лікарем-стоматологом у приватних та комунальних/державних закладах, є вагомим чинником, який диференціює навантаження лікарів та якість наданої ними стоматологічної допомоги.

Таким чином, здійснений аналіз кадрових ресурсів стоматологічних закладів системи МОЗ України засвідчив стабільну тенденцію до скорочення чисельності посад лікарів-стоматологів та їх укомплектованості у комунальному секторі стоматологічної допомоги, скорочення чисельності лікарів-стоматологів (фізичних осіб), зниження показника забезпеченості населення лікарями-стоматологами усіх спеціальностей, а також вагому регіональну варіацію показника забезпеченості населення лікарями-стоматологами в Україні.

Аналогічні динамічні тенденції у забезпеченості на-

Таблиця 3. Середня кількість відвідувань на одну зайняту посаду лікаря-стоматолога в Україні у різних типах стоматологічних закладів.

Тип закладу/рік	2010 р.	2015 р.	2019 р.	2020 р.
ЗОЗ системи МОЗ	2497,7	2441,9	2 359,7	1 658,3
Приватні заклади	925,6	824,9	888,5	749,6

селення фахівцями стоматологічного профілю відмічені і в дослідженнях, виконаних у попередні роки [3, 10]. Причинами суттєвого скорочення кадрового потенціалу стоматологічної служби системи МОЗ України є реструктуризація мережі комунальних закладів, відтік лікарів-стоматологів до приватного сектора стоматології, трудова міграція лікарів за кордон. У майбутньому проблема може загостритись за рахунок скорочення обсягів підготовки лікарів-стоматологів [3].

Несприятливі зміни у кадрових ресурсах стоматологічної служби системи МОЗ України відбуваються на тлі погіршення стану стоматологічного здоров'я населення України, існування високої потреби у стоматологічній допомозі, зниження доступності стоматологічної допомоги, та можуть обумовлювати загострення окремих проблем у майбутньому [2, 3, 4].

Вирішення проблеми забезпечення населення України доступною та якісною стоматологічною допомогою вимагає розробки ефективної кадрової політики у сфері охорони стоматологічного здоров'я, збереження кадрового потенціалу комунального сектору стоматології, забезпечення достойної оплати праці медичних працівників, захисту їх прав та соціальної захищеності, створення належних умов праці, запровадження адекватної системи мотивації фахівців до надання якісної стоматологічної допомоги.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Встановлено, що впродовж 2010-2020 рр. в Україні продовжується процес реструктуризації мережі стоматологічних закладів, який характеризується суттєвим скороченням чисельності закладів комунальної/державної власності системи МОЗ України та стрімким зростанням чисельності приватних стоматологічних закладів і кабінетів. Даний процес обумовлює відтік лікарів-стоматологів з комунального до приватного сектора стоматологічної допомоги. Впродовж періоду спостереження чисельність лікарів-стоматологів, зайнятих у ЗОЗ си-

стеми МОЗ України, зменшилась на 40,9% (з 21 313 у 2010 р. до 12 601 фізичних осіб у 2020 р.). При цьому забезпеченість населення лікарями-стоматологами скоротилась на 34,9% (з 4,67 у 2010 р. до 3,04 на 10 000 населення у 2020 р.). Укомплектованість штатних посад лікарів-стоматологів у закладах системи МОЗ знизилась впродовж періоду спостереження з 93,3% до 86,9%. За цей же час кількість лікарів-стоматологів у приватних закладах, зросла у 1,4 рази (з 6 349 до 8 662 фізичних осіб), а укомплектованість штатних посад зайнятими стабільно складала 96%.

2. Лікари-стоматологи, працевлаштовані у закладах системи МОЗ України, мають достатньо високу кваліфікацію: 73,3% з них атестовані (67,2% серед лікарів усіх спеціальностей), серед атестованих половина (49,7%) має вищу, а третина (32,9%) - першу кваліфікаційну категорію.

3. Лікари-стоматологи у закладах системи МОЗ України продовжують забезпечувати основний обсяг стоматологічної допомоги населенню країни, обслуговуючи переважну більшість (63,1%) від усіх стоматологічних відвідувань і мають у 2,2-2,9 рази вище середньорічне навантаження, ніж їх колеги у приватному секторі стоматологічної допомоги.

4. Реформування управління кадровими ресурсами, стане "реформою", а не банальною руйнацією існуючої системи, лише за умови, якщо воно буде спрямованим на розробку ефективної кадрової політики у сфері охорони стоматологічного здоров'я, збереження кадрового потенціалу комунального сектору стоматології, приведення кадрових ресурсів у відповідність до потреб населення у стоматологічній допомозі, а зацікавленість у змінах демонструватимуть не "верхи", а "низи" управлінської піраміди.

Перспективи подальших досліджень полягають у використанні одержаних результатів для обґрунтування організаційних механізмів управління якістю стоматологічної допомоги.

Список посилань - References

- [1] Donabedian, A. (1988). The quality of care: how can it be assessed? *JAMA*, 260(12), 1743-1748. doi: 10.1001/jama.260.12.1743
- [2] Mazur, I. P., & Vakhnenko, O. P. (2020). Моніторинг основних показників стоматологічної допомоги в Україні за 2019 рік [Monitoring of the main indicators of dental care in Ukraine for 2019]. *Oral and General Health*, 1(1), 11-15. doi.org/10.22141/ogh.1.1.2020.214841
- [3] Mazur, I. P., & Vakhnenko, O. P. (2020). Сторіччя Української стоматології: здобутки та сучасні виклики [The Century of Ukrainian Dentistry: Achievements and Current Challenges]. *Українські медичні вісти - Ukrainian Medical News*, 12(1), 70-76. doi: 10.32471/umv.2709-6432.84.133
- [4] Pavlenko, O. V., Vakhnenko, O. M. (2013). Шляхи реформування системи надання стоматологічної допомоги населенню України. Дискусія [Ways to reform the system of dental care for the population of Ukraine. Discussion]. *Современная стоматология - Modern dentistry*, 4, 180-184.
- [5] Righolt, A. J., Walji, M. F., Feine, J. S., Williams, D. M., Kalenderian, E., & Listl, S. (2020). An International Working Definition for Quality of Oral Healthcare. *JDR Clin Trans Res.*, 5(2), 102-106. doi: 10.1177/2380084419875442
- [6] Savina, T. V. (2017). Кадрове забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні: стан та перспективи розвитку [Staffing of health care in Ukraine: state and prospects of development]. *Інвестиції: практика та досвід - Investments: practice and experience*, 15, 95-97.
- [7] Statistical reference book (2012). Стоматологічна допомога в Україні: статистичний довідник за 2010-2011 роки [Dental care in Ukraine: statistical reference book for 2010-2011]. Kyiv.
- [8] Statistical reference book (2017). Стоматологічна допомога в Україні: статистичний довідник за 2015-2016 роки [Dental care in Ukraine: statistical reference book for 2015-2016]. Kyiv.
- [9] Statistical reference book (2021). Стоматологічна допомога

- в Україні: статистичний довідник за 2019-2020 роки [Dental care in Ukraine: statistical reference book for 2019-2020]. Kyiv.
- [10] Vakhnenko, O. M. (2011) Аналіз ресурсного забезпечення стоматологічної служби в Україні [Analysis of the resource provision of the dental service in Ukraine]. *Современная стоматология - Modern dentistry*, 3, 172-176.
- [11] Volkova, O. A., & Smirnova, E. V. (2018). Качество управления кадровым ресурсом медицинской организации - как элемент стратегии непрерывного улучшения качества медицинской помощи [The quality of human resource management of a medical organization - as an element of a strategy for continuous improvement of the quality of medical care]. *Проблемы стандартизации в здравоохранении - Problems of standardization in healthcare*, 3-4, 3-18. doi: 10.26347/1607-2502201803-04003-011
- [12] Watt, R., Williams, D., & Sheiham, A. (2014). The role of the dental team in promoting health equity. *Br Dent J*, 216(1), 11-14. doi.org/10.1038/sj.bdj.2013.1234
-

PERSONNEL RESOURCES AS A COMPONENT OF ENSURING THE QUALITY AND AVAILABILITY OF DENTAL CARE FOR THE POPULATION OF UKRAINE

Grohotov, V. A., Orlova, N. M.

Annotation. *Providing high-quality and affordable dental care to the population requires monitoring the medical staff of the dental service. Purpose: to analyze the state and problems of human resources of the dental service of the system of the Ministry of Health of Ukraine in 2010-2020. Using the medical-statistical method, the statistical data of the Center for Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine were analyzed. It is established that during 2010-2020 in Ukraine the process of restructuring the network of dental institutions continues. As a result, the number of communal/state institutions in the system of the Ministry of Health of Ukraine has decreased and the number of private institutions has increased rapidly. This process causes the outflow of dentists from the communal to the private sector of dentistry. During the observation period, the number of dentists in the institutions of the system of the Ministry of Health of Ukraine decreased by 40.9% (from 21,313 in 2010 to 12,601 individuals in 2020). The number of dentists per 10 000 population in the system of the Ministry of Health decreased by 34.9% (from 4.67 in 2010 to 3.04 in 2020). The staffing of full-time positions of dentists in the institutions of the Ministry of Health decreased over the observation period from 93.3% to 86.9%. Dentists of the system of the Ministry of Health of Ukraine are highly qualified to provide the population with quality dental care: 73.3% of them are certified (67.2% among doctors of all specialties), among the certified half (49.7%) have the highest, and a third (32.9%) - the first qualification category. Dentists in the institutions of the Ministry of Health of Ukraine continue to provide the bulk of dental care to the population of the country, serving the vast majority (63.1%) of all dental visits and have 2.2-2.9 times higher average annual workload than their counterparts in private sector of dental care. Solving the problem of providing the population of Ukraine with affordable and high-quality dental care requires the development of an effective personnel policy in the field of dental health, aimed at maintaining the human resources of the communal/state sector of dentistry.*

Keywords: *dentists, human resources, organization of dental care.*
